

A befejező foglalkozáson egyszerű lapolással összeállítjuk a doboz keretét. Az összeillesztett keretet bogárnéfejú szegekkel ráerősítjük az alaplapra. Ezt követően a csuklópántok helyét vessük ki, hogy facsavarokkal, illetve szegekkel a fedőlapot is fel tudjuk rakni a helyére. A kész dobozba most már a betétlap behelyezése következik. Ezt a műveletet megelőzőleg azonban a dobozt színtelen lakkal áthúzzuk. A betétlapot berakás előtt célszerű alkalmas színű textíliával bevonni, hogy az elkészített körzők a dobozban szebben mutassanak. A megszáradt fadobozba beillesztjük a bevont betétet, majd berakjuk a kész körzőket. A fedőlapra ráírjuk a készítő diák nevét.

Műhely

ÉV VÉGI OSZTÁLYOZÁS KÉRDÉSE AZ I. OSZTÁLYBAN

A tanulók osztályozása értékelést jelent. Értékelni kell az ismeretekben való jártasságuk, készségük fokát. Végső fokon tehát a tanulásban elért tudását fejezzük ki számjegyekkel. Ezzel érzékeltetjük, hogy a tanuló mennyi hasznos ismeretet sajátított el, mennyit tud a gyakorlati élet számára hasznosítani.

Az osztályozás két tényezőtől függ. Egyik maga a tanuló, az ismereteket szerző, a másik a nevelő, az ismeretnyújtó. A tanuló tudása mindkét tényező munkájától függ, tehát közös munka eredménye. Az természetes, hogy a tanuló tudása függ az oktató munkájától. Színvonalas, lelkiismeretes oktatói munka jobb eredményt biztosíthat. Viszont fokozott oktatói munka mellett sokszor határt szab a tanuló befogadóképessége. Az osztály tudásának szintje az oktató munkájának a tükrö. Végeredményben bármely oldalról boncolgatjuk a kérdést, a nevelő van hivatva a tanuló érdemjegyeinek megállapítására, az év végi lelkiismeretes osztályozásra. Vegyük vizsgálat alá, miféle elv vezesse a nevelőt az év végi osztályozáskor.

Az iskolába lépő 6 éves gyermekek különféle szellemi fejlettség fókán állnak. Magatartásuk, gondolkodó és kifejező képességük foka különböző. A nevelő feladata, hogy első osztályban kiegészítse a hiányosságokat, osztályszintet hozzon létre. A helyes oktatás, nevelés eredménye az, hogy a tanulók aránylag gyorsan fejlődnek, bátrabbak, beszédesebbek lesznek, fejlődik a kifejezőképességük. Ha a nevelő, hivatásának tudatában, figyelemmel kíséri az általános, és az egyén fejlődését, kialakul előtte osztályának képe. Lát-

nia kell, melyik tanuló szorul különösen segítségre. Egyénenként kell tudnia és értékelni a tanulók tudását. A III. sz. Módszertani levél ilyen és hasonló elgondolás alapján előírja, hogy a nevelő ne számjegyekkel fejezze ki az egyes tanulók tudását. Az első osztályos tanuló teljes megismerése után adhat érdemjegyeket a bizonyítványban. Indokolt is ez. Tudjuk, hogy a tanulók fejlődése, kifejlődése nem egyenletesen felfelé ívelő. Hány esetben tapasztalhattuk azt, hogy például számolásból, vagy énekből, sőt olvasásból (hangfűzés, betűkapcsolás) gyöngébb haladást mutat egy-egy tanuló, majd az első negyedév után szépen kifejlődik. Tapasztalhattuk azt, hogy az osztály tanulói között többen voltak olyanok, akik könnyen, simán kapcsolták a betűket szavakká. Az örömük is megnyilvánult sokszor. — Az első negyedévben szinte ugrásszerűen, nap-nap után észrevehetően növekszik a kifejező képességük. A fejlődés, vagy a visszamaradás egyik legszembevetőbb területe a számtan, amelyben a számtani gondolkodás jelentkezik. A fejlődés másik jól megfigyelhető területe az írás. Az íráskészség, betűformálás fehéren fekete bizonyíték.

Bármely vonalon figyelgettük, jegyeztük az előrehaladást, az első negyedévi munkánk nyomán mégsem mondhatjuk azt, hogy azon a fokon biztos az I. osztályos tanulók tudása, mert ingadozó. A tanító számára a megfigyelés, feljegyzés értékes, mert világos képet ad egyes tanulókról. A tanulók számára a fejlődésüket, tudásukat, annak fokát számszerű érdemjegyekkel kifejezni azért nem indokolt, mert azt még ebben az időszakban a tanulók reálisan értékelni nem tudják. Helyette az oktatás folyamán a megértetés a döntő. A tudatosság elvének alkalmazása teszi jelentőssé a nevelő munkáját, a tanuló

szemében. Tudja a tanuló, mit, miért tesz. Ez a tanulást, az iskolai munkát teszi széppé, kíváncsisá, értelmessé a tanulók számára. A nevelő pedagógiai és didaktikai tudatossága a tanuló tudásán mérlegelhető. Az osztály tudásszintje azonban az egyes tanulók tudásából adódik. Eppen ezért a nevelőnek a tanulót egyénenként kell ismerni. Tudnia kell, melyik tanulót miben kell segítenie. El kell ismerni az egyes tanulók törekvésüket, tudásukat.

A III. sz. Módszertani levél nem kívánja a tanulók félévi osztályozásukat sem. A nevelőkre bízta azt, hogy a tanulókról érdemes szóbeli tájékoztatást adjon a szülőknek. Félévre a nevelőnek tisztá képet kell adni tanítványairól, a félévi megfigyelése, felmérése alapján. Szinte keresztmetszetben kell látnia minden egyes tanuló teljesítményének fokát. A tanév végére a tanulók értelme annyira kifejlődik, hogy akkor már számjegyértékeléssel is mérheti a nevelő a tanulók tudását.

Ezek után felmerül a kérdés, a tanév végén milyen elbírálás alapján osztályozzon a nevelő az I. osztályban?

A Tanterv és Utasításunk előírja tantárgyanként a követelményt. A követelmény alkalmazása nevelőnként nem egyforma. Nem gondolok itt engedékenységre, „szimpatikus” kapcsolatra a tanuló és a tanító között, vagy a szülők felé irányuló kedveskedésre, de gondolok a nevelő helyes ítéletalkotására. A jártasság, a készség fokának tárgyilagoss megállapítására. Előreláthatóan intézkedik a III. sz. Módszertani levél az év végi összefoglalók felsőbb osztályokban való eltörlésével, amikor is nem egy év végi összefoglaló órán hallott felelet alapján kap a tanuló egy-egy tantárgyból osztályzatot. Így az első osztályban sem lehet év végén egy-egy felelet alapján dönteni a tanuló érdemjegyeiről. Az érdemjegy megállapításakor a tanuló egész évi munkája alapján kell tárgyilagoss osztályzatot adni. Világos kép alakul ki a tanulóról, amikor a kiszabott követelményeknek nem felel meg. A III. sz. Módszertani levél a tanulót bizottság elé utalja végleges döntés végett, mikor is a tanulót alapos, beható vizsgálat alá veszik.

Itt az év vége! A tanulók év végi osztályozásuk ideje elérkezett. Vajon hányast adjak Jancsinak, Katónak számtanból, olvasásból stb.? Töprengés. Na, majd még egyszer feleltetem! — Nem engedhetők meg az, hogy a nevelő év végén egy felelet alapján osztályozzon. Az ilyen és hasonló osztályozási módot kívánja kiküszöbölni a vonatkozó módszertani levél. Az érzelmi kapcsolatokat is mellőzni kell. Mindezekkel szemben mennyivel könnyebben és nyugodtabban osztályoz az a nevelő, aki tanítványait az év folyamán

igyekezett minden tekintetben megismerni: egyenként. Feljegyzései alapján tudja, hogy egyesek mennyire jártasak, készségük mennyire fejlődött ki, tudásszintjük milyen fokon áll. Így lesz igazságos a tanulók tudásának értékelése, év végi osztályozásuk a valósnak megfelelő. A nevelő önkritikát gyakorolva nyugodtan állapíthatja meg: hivatásomnak lelkiismeretesen eleget tettem, és tanulóimat nyugodtan bocsáthatom, vagy vihetem a második osztályba.

Majzik Sándor

TAPASZTALATOK EGY FÖLDRAJZI SZAKKÖRRŐL

Az általános iskola VII—VIII. osztályos tanulóinál — noha az érdeklődések kedvelésén túlmenő szaktárgyi érdeklődés csirái már fellelhetők —, még korántsem találunk olyan differenciálódó, nagyobb egyéni elmélyedést, gyűjtési hajlamot mutató érdeklődést, mint a középiskolás tanulóknál. Tapasztalatom szerint is ebben a korban az egyes tantárgyak iránti érdeklődés még nem tartós, s igen gyakran külső tényezők (a szemléltető eszközök változatossága, a tanár személye stb.) határozzák meg. Csak kevés az olyan személyiség, akinél ez az érdeklődés túlmegy a változatossá, az érdekesség keresésén, az e korban jellemző érdeklődés keretein, s hosszadalmasabb, néha éppen nagy türelmet, erőfeszítést, gyakran önmagában nem érdekes gyűjtőmunkát, forrásmunkák kutatását is biztosítja. Az egyre fokozottabban jelentkező, de még szertelen érdeklődés, a gyors és különösebb megerőltetést nem igénylő sikerek kívánása, a feltett kérdésekre adandó azonnali válaszok keresése jellemzi ezt a kort.

Hogyan lehet ezt a szertelen érdeklődést alaposabbá, rendszerezőbbé, kitartó munkát vállalóvá tenni, és a tanulás érdekében felhasználni?

A tanulók fokozódó érdeklődése mellett szinte minden szaktanár törekszik arra, hogy tanítványainak a szaktárgya iránt megnyilvánuló érdeklődését fokozza és kielégítse, s ezen keresztül valahogyan felhasználja az oktató-nevelő munka alaposabbá, eredményesebbé tételére. A tanulók részéről megnyilvánuló érdeklődés azonban — még egy szaktárgy keretén belül is —, a rádió, televízió előadásai, a különböző folyóiratok és napilapok cikkei nyomán rendkívül szerteágazó. A feltett kérdések túlnyomó része nem esik egybe a tananyaggal, s így megválaszolásukra a tanítási órák keretében nincs, vagy csak alig van lehetőség, de az óráközi szünetek sem mindig biztosítanak erre megfelelő körülményeket.

Ezek felismerése alapján szerveztem meg az 1961—62. tanév II. félévében iskolánk